

גליון נושא: 'אכילה בערב שבת'

בס"ד, יום ג' לפרשת שופטים, ג' אלול תשע"ו. דיונים אקטואליים בסוגיות הנלמדות. פסחים דף צט: לעורר לב המעיין בלבד, ואין לסמוך על הדברים 'הלכה למעשה'.

אכילת פת בערב שבת

בגמ' (פסחים דף צט:) מבואר דנחלקו רבי יהודה ורבי יוסי, לרבי יהודה לא יאכל אדם בערבי שבתות וימים טובים מן המנחה ולמעלה כדי שיכנס לשבת כשהוא תאב. ואילו לרבי יוסי אוכל והולך עד שתחשך.

מסקנת הגמ' כתירוץ של רב הונא, דדברי רבי יוסי נאמרו רק בערבי שבתות וימים טובים, אבל בערב פסח משום חיובא דמצה מודה.

1. להלכה

לדעת הרשב"ם (פסחים דף ק. ד"ה אמר לו) ותוס' (פסחים דף ק. ד"ה אין מפסיקין) בערבי שבתות מותר אפילו להתחיל, דהלכה כר' יוסי כמבואר בגמ' (עירובין מו:) דר' יהודה ור' יוסי הלכה כר' יוסי, והלכה כר' יוסי מחבירו. אולם בערבי פסחים פסקין כר' יהודה ואסור להתחיל ואם התחיל אפילו בהיתר מפסיקין בברכת המזון.

לדעת רבינו יחיאל (בתוס' שם) אין הכי נמי ר' יוסי אמר את שניהם אולם פוסקים כמותו רק בהפסקה ולא לכתחילה, ומדפסיק כר' יוסי בהפסקה מכלל דלכתחילה לא קי"ל כותיה.

לדעת הבה"ג (בתוס' שם) בערב שבת אין להתחיל לאכול מן המנחה ולמעלה, דאפילו ר' יוסי לא קאמר אלא דלא יפסיק, אבל לאתחולי לא, וע"כ ה"פ דלא קי"ל כר' יוסי אלא להפסקה אבל לא להתחיל.

להלכה נפסק בשו"ע (סימן רמט

פנינים

לוח זמנים

שעות זמניות: כתב השו"ע (או"ח סימן רמט סעיף ב') מצוה להמנע מלקבוע סעודה שנהוג בה בחול מתשע שעות ולמעלה. וכתב המשנ"ב (סימן רמט ס"ק יז) בשם הפמ"ג (סימן תע"א), דהיינו שעות זמניות והוא רביעית היום עד הלילה.

אופן החישוב: בלוח עיתים לבניה (בלוח העליון) יש משבצת מיוחדת בו כתוב; מצוה להמנע מסעודה בערב שבת מ; - וביארו שם (בהקדמה ללוח, ובלוח העליון פרשת וישלח) שחישוב הזמן הוא, סוף שעה תשיעית מהנץ עד השקיעה. אכן לדעת הכף החיים הוא מעלות השחר עד צאת הכוכבים, ואם כן יש להקל יותר, וצ"ע.

לימות החול: לסיום הם מציינים, שיש גם נפק"מ בזמן זה לימות החול, כאשר עדיין לא התפלל מנחה, מזמן זה ואילך אסור בסעודה, תספורת, ומרחץ, ואסור בכל מלאכה שיש בה שיהוי, כמבואר בגמ' (שבת דף ט:), ונפסק בשו"ע (סימן רלב), ורמ"א (שם), ומשנ"ב (שם). וניתן לדעת זמן זה בהשערה, מהזמן של ערב שבת המופיע בלוח.

ימים קצרים: ומוסיף המשנ"ב (ס"ק יז) ומכל מקום נראה דבימות החורף בזמן שהימים קצרים מאוד, מצוה להמנע מלקבוע סעודה הרגילה אפילו קודם ט' שעות, כל שהוא משער בנפשו שעל ידי זה לא יהיה תאב לאכול בלילה.

איסטניס: והוסיף בביאור הלכה (ד"ה מתשע שעות) כשהיום קצר מאוד ובודאי לא יהיה תאב בלילה אחר אכילתו הסעודה הרגילה, לא עדיף דבר זה מאם היה איסטניס דבשו"ע (סימן ת"ע סעיף ג'), ובסימן תע"א סעיף א' בהג"ה) מחמירין ביה. ואף שבאמת גם איסטניס אין צריך להתענות בערב שבת כי אם מצד מידת חסידות היינו תענית גמור, משא"כ בנדון דידן דהוא רק בהקדמה בעלמא בודאי מצוה לעשות כן. ❖

סעיף ב') כדעת ר' יוסי וכהבנת הרשב"ם ותוס', שמצד הדין מותר לקבוע סעודה בערב שבת, אולם הוסיף השו"ע דמ"מ מצוה להמנע מסעודה בערב שבת משעה עשירית ואילך. וכך נפסק בשו"ע (סימן תקכט סעיף א' בהג"ה) דבערב פסח לכו"ע אסור.

2. סעודה חשובה

כל זה מדובר כלפי סעודה רגילה, אבל כלפי סעודה חשובה מבואר בגמ' (גיטין דף לח:) שהיתה משפחה בירושלים שקבעו סעודה בערב שבת ונעקרו. וכן נפסק בשו"ע (סימן רמט סעיף ב') שאסור לקבוע בערב שבת סעודה ומשתה שאינו רגיל בימי החול וכל היום בכלל האיסור. הטעם כתב השו"ע שיכנס לשבת כשהוא תאב לאכול, ופירש המשנ"ב (ס"ק יא) שאף שאוכלה בבוקר כיון שהוא מרבה סעודתו שלא כרגילותו, שוב לא יאכל בלילה לתיאבון, עכ"ל. והינו שזה ממש אותו דין של מן המנחה ולמעלה, שמפורש בגמ' (פסחים צט:) שהוא כדי שיכנס לשבת כשהוא תאב, וההבדל הוא שבסעודה גדולה אסור מהבוקר, וסעודה קטנה רק מן המנחה.

אכן הפמ"ג הובא בביאור הלכה (ד"ה מפני כבוד) פירש שאין הטעם משום לתיאבון, אלא דעיקר הטעם הוא משום שמזלזל בזה בכבוד שבת, שעושה ערב שבת שוה בזה לימי השבת.

מכח גמרא זו, כתב הביאור הלכה (ד"ה אסור לקבוע) שאם הוא אדם עשיר, ובכל יום הוא אוכל סעודה גדולה כמו בשבת, צריך להמנע מסעודה זו בערב שבת, אפילו בבוקר קודם חצות. ודין נוסף כתב שם שבשבת צריך להקדים או לאחר, כדי שיהא היכר שסעודה של היום הוא לכבוד שבת והוא שונה מכל הימים.

סעודת מצוה: וכתב הרמ"א (רמט סעיף ב) דמותר לאכול סעודת מצוה שזמנה בערב שבת, כגון ברית מילה ופדיון הבן. וכתב המשנ"ב (ס"ק יג) דמ"מ לכתחילה מצוה להקדימה בשחרית מפני כבוד שבת, כמו שמבואר בסימן תרצה סעיף ב' לענין סעודת פורים. אכן בשו"ת המהרי"ל (סימן נו) כתב שמותר להתחיל את סעודת הפורים בערב שבת קודם תשע שעות, ואין צריך לעשותה דוקא קודם חצות.

פורים: יש בעיה מיוחדת, בפורים דמוקפין שחל בערב שבת, לפרזים שמתארחים אצל המוקפין בסעודת פורים (וכן להיפך אם פורים דפרזים חל בערב שבת, והמוקפין מתארחים אצל הפרזים) שלכאורה אסור לפרזים לאכול, כי כלפי הפרזים אינו סעודת מצווה, וזה הרי סעודה שאינו רגיל בה בחול שאסור לאכול מהבוקר.

יש עיצה בזה, לפי מה שמשמע ביד אפרים (סימן תרצ"ה) שאיסור זה לא נאמר בסעודה בלי פת, ולכאורה אפילו אם אוכל הרבה. ולפי"ז יכולים הפרזים לא ליטול ידיים, ואז אין איסור גם כאשר משתתפים בסעודה (אכן צריך ליזהר, שלא יאכל פת הבאה בכיסנים בשיעור קביעות סעודה משום חשש חיוב ברכת המזון). יש עצה נוספת שאחד המסובים לסעודה יעשה סיום, ואז מותר כמבואר בשו"ע (ח.פ.פ.).

'טועמיה' ממאכלי השבת

3. מאריכין לו ימיו ושנותיו

מצוה: למרות המצוה להמנע מאכילה מרובה בערב שבת מצד כבוד שבת, מבואר במג"א, ובאו"ז, ובדרכי משה, ובב"ח, ובמשנ"ב (סימן ר"נ ס"ק ב'), דמצוה לטעום מתבשילי השבת בערב שבת, וסמך לדבר טועמיה חיים זכו. וכתב במחזור ויטרי (סימן קצ"א ד"ה תכנת) בשם הירושלמי (ירושלמי זה אינו בידינו), וכן הובא במטה משה (עמוד העבודה שבת, ראש חודש, ברכת הלבנה סימן תח) ושל"ה (מסכת שבת), טועמיה חיים זכו, מצוה לטעום קודם השבת טעם תבשילי שבת לכבודה, והמקיימו זוכה שמאריכין לו ימיו ושנותיו.

שני הדינים אין סותרים זה לזה, כיון שמצות הטעימה הוא רק מעט כלשון 'טועמיה', ואיסור אכילה הוא רק באכילה מרובה, כמפורש בביאור הלכה (סימן רמ"ט ד"ה מלקבוע סעודה) כל המצוה להמנע, היינו מלאכול פת כדי שביעה כרגילותו בחול, אבל מעט להשקיט רעבונו אינו בכלל קביעות

מנהג ישראל תורה

טועמיה חיים זכו

כתב המשנ"ב (סימן רנ ס"ק ב') בשם ספר שולחן שלמה דהטעימה בשבת מכל מין בודאי היא מצוה, ורמז לזה טועמיה חיים זכו. עכ"ל. וכוונתו לנוסח שקבעו בתפילת מוסף לשבת קודש - טועמיה חיים זכו, וגם האוהבים דבְּרִיָּה גְדֻלָּה בָּחֲרוּ. בלשון המשנ"ב משמע שעניין זה של 'טועמיה' נאמר רק על ליל שבת וכן משמע בזהר הקדוש. אולם יש שכתבו רמז זה של 'טועמיה' גם על יום שישי.

מסופר על הג"ר יונתן אייבשיץ זצ"ל שכבר בילדותו היה ידוע כילד פיקח ושנון, ביום שישי אחד היה רעב ניגש בשקט לסיר מאכלי השבת לקח חתיכה הראויה להתכבד בה ואכלו לשובע נפשו, כאשר אביו הבחין בנעשה שאל אותו מי טעם מהתבשיל המיוחד לשבת, השיב לו הילד - טועמיה חיים זכו (כלומר: שהוא זכה לטעום את התבשיל, כדי לקיים מצות טועמיה), שאלו אביו נו... הרי כתוב רק 'טועמיה' מלשון טעימה, ומדוע אכלת חתיכה גדולה ומכובדת, השיב לו הילד ומה כתוב בהמשך - וגם האוהבים דבְּרִיָּה גְדֻלָּה בָּחֲרוּ (סיפורי רבי יונתן אייבשיץ עמוד 11).

בספר מאורי אור (חלק קן טהור דף קפח ע"ב) השיג על אלה שכתבו לטעום התבשיל בערב שבת בסוד טועמיה חיים זכו, וכתב על זה בסודם אל תבוא נפשי, ולא נמצא כזאת חס וחלילה על הפסוק, וגם לא מצינו מי מהאמוראים בגמ' (שבת דף קיט.) שיעשה כן לכבוד שבת, עיין שם.

כלומר שמקשה שאם צריך לטעום את המאכל, וכפי שמופיע בפוסקים ובדברי האר"י ז"ל מדוע זה לא כתוב בגמ' באמוראים שהם עשו את זה וכמו שכתוב שעשו את שאר הדברים הנצרכים לשבת.

ואין לדחות שלכן זה לא כתוב בגמ' משום שזה רק הכשר מצוה, לברר האם צריך להוסיף מלח ותבלינים (ז.ר.), שהרי מפורש בגמ' דרבה ורב יוסף היו מבקעין עצים אף שזה רק הכשר. אכן בפשוטו יש ליישב, דהגמ' לא נקטה את כל הדוגמאות, כי יסוד הכל לכבד את השבת, וממילא מובן שאם הטעימה מוסיפה בכבוד שבת צריך לטעום. ❖

סעודה לענין זה. ומכל מקום היה מנהג החזו"א (ארחות רבינו ח"א עמוד ק') שלא לאכול פת ואפילו תבשיל בערב שבת לאחר זמן מנחה גדולה אלא פירות בלבד.

מעט: אין ראוי לאכול הרבה בטועמיה עד שיהא שבע, כמבואר במשנ"ב (או"ח סימן רמט ס"ק יד) שלמרות שמותר מצד הדין לאכול ולשתות גם אחרי תשע שעות, אולם אין בכלל היתר זה לשתות הרבה מיני משקה עד שיהא שבע, כי הוא בודאי מקלקל תאות המאכל והחוש יעיד על זה, ולפעמים יוכל להבטל על ידי שכרותו מסעודת שבת לגמרי, ומצוה להמנע מזה לפחות מט' שעות ולמעלה.

4. כמה טעמים במצות 'טועמיה'

א. בלשון המשנ"ב (ר"נ ס"ק ב') מצוה לטעום מכל תבשיל בערב שבת כדי לתקנן יפה כהוגן. ובשער הציון (סימן רנ ס"ק ח) ציין שמקור הדבר הוא האליה רבה. והוסיף המטה משה שהוא כדי שיהיו נאכלין בשבת לעונג.

ב. עוד טעם הביא השעה"צ בשם ספר שולחן שלמה דעצם הטעימה הוא מצוה.

ג. וכתב בשער הכוונות (שער ו' ענין טבילת ער"ש דף סב:) שהוא דוגמת אדם המכין סעודה למלך שטועם התבשילין אם הם טובים או חסרים איזה תבלין כדי שיתקנם או שיבשל

תבשילין אחרים, ובזה מראה שברצונו לקבל פני המלך בסבר פנים יפות. והוסיף שם בשער הכוונות שיש בזה גם טעם על פי תורת הנסתר בסוד טועמיה חיים זכו.

ד. עוד טעם כתב במחזור ויטרי (תפילת מוסף של שבת) ומט"מ (דלהלן) כדי שלא יבוא לידי כעס על בני ביתו בגלל הקדחת התבשיל, וכתב (איוב ה כד) וַיִּדְעַתָּה כִּי שְׁלוֹם אֶהְיֶה.

ה. עוד טעם כתב בספר נפש חיה (סי' רמ"ט) על פי הגמ' (סנהדרין ק"א א) כל ימי עני רעים, והאיכא שבתות וימים טובים, שינוי וסת תחילת חולי מעיים, ולכן טועמים בערב שבת להרגיל הגוף במאכלי שבת (וכדלעיל סי' רמ"ט אות ו').

ו. עוד טעם כתב בספר שמירת שבת כהלכתה (חלב ב' פרק מ"ב הערה רל"ב) דאולי הוא כדי שלא יבוא לידי חילול שבת בהוספת מלח ותבלינים בשבת באופן האסור משום ביטול

ז. עוד טעם שמעתי; יש הנוהגים לבשל מאכל מיוחד לטועמיה ולא שטועמים חלק מהתבשילין של שבת ולכאורה טעמים הוא כיון שלא סועדים סעודת צהרים לכן אוכלים איזה מאכל שלא ליכנס כשהוא מעונה (ד.א.ש).

5. לכאורה יש כמה נפק' מ מהו הטעם

- ערב יום טוב; לפי חלק מהטעמים גם בערב יום טוב צריך לטעום מהתבשילים, ומאידך חלק מהטעמים לא שייכים בערב יו"ט.
- האם כל אחד צריך לטעום, או מספיק שאחד טועם (ר.ב.ק.).
- האם צריך לטעום מכל תבשיל, או מספיק לטעום מתבשיל אחד.
- האם מקיים מצות 'טועמיה' כאשר מכין סיר מיוחד ל'טועמיה'. או כאשר בטועמיה נגמר כל הסיר ומכילים סיר חדש.
- באוכל קנוי, לא שייך הטעם של וידעת כי שלום אהלך, אולם תיקון המאכל שייך.
- יו"ט סמוך לשבת, לא שייך הטעם של שינוי וסת שכבר רגיל במאכלים אלו, אבל שאר הטעמים שייכים.
- האם חשיב טועמיה כאשר אין לו אפשרות לתקן את המאכל, שאין לו מלח ותבלינים. או כשאי אפשר לתקן כגון דבר מאפה וחלות או שתיה מתוקה.
- בזמננו: כתב בליקוטי מהרי"ח (סדר הנהגת ער"ש) ונימוקי אור"ח (סימן רנ), דכיום אין נוהגין לטעום מכל תבשיל, והטעם משום שסומכים על הנשים המבשלות שמשיחות לבדוק שהמאכל מתוקן כהוגן, וכדי לקיים ענין 'טועמיה' מסתפקים בטעימה מתבשיל אחד.
- וכתב בנימוקי אור"ח, שעל פי המבואר בזוה"ק (בראשית מ"ח ב), ענין הטעימה הוא מכל התבשילים שהוכנו לכבוד שבת אך זמנו הוא בליל שבת ולא בערב שבת.
- לצאת מצוה זו, סגי בטעימה בעלמא ואין צריך דווקא שיעור כזית, אך יכוין ליהנות ממנו בתורת אכילה ולא רק לצורך תיקון המאכל, כדי שלא יכנס לספק ברכה ראשונה כמבואר בשו"ע (או"ח סימן ר"י). (המובאות מתוך פסקי תשובות סימן ר"נ אות ז'). ולמעשה מפורש בכף החיים (סימן ר"י ס"ק כג) שצריך לברך על הטעימה כיון שבדאי מתכוון לאכול. והעירו (ד.א.ש). שלכאורה זה תלוי בטעמים, ולפי מה שכתב המשנ"ב בשם השולחן שלמה דעצם הטעימה הוא מצוה, אם כן לכאורה זה עצמו חשוב כאכילה. ❖

עומק הפשט'

נייד: 052-7687405 | פקס: 02-6507823

הנושא לשבוע הבא גליון מספר 77 יום ג' פרשת כי תצא י' אלול תשע"ו.

שינוי מקום בברכת הנהנין – מסכת פסחים דף קא:

ניתן לשלוח – רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

נא לתרום בעין יפה להמשך הופעת העלון !

הערות מבני החבורה

שורש הדברים

צריך להבין את לשון הגמ' - בערב פסח משום חיובא דמצה מודה. מהו לשון 'מודה' הרי זה מחלוקת נפרדת. כך צריך להבין את הדיוק בגמ' מכלל דבערב פסח מודה, והגמ' מתרצת לא מכלל דפליגי בהפסקה, משמע שיש קשר בין שני המחלוקות, וצריך להבין מה הקשר ביניהם. ועוד שהרי הגמ' לא מביאה פסוקים איך לדרוש את הדין אלא מסברא וצ"ב מה המקור לחדש דין זה.

עוד צריך להבין מה שכתב השו"ע (סימן רמט סעיף ב') שאכן מצד הדין מותר כר' יוסי, אולם עדיין מצוה שלא לאכול, וצריך להבין מהו גדר המצוה. וביותר יש להתבונן בלשון הרמב"ם (פרק ו' מהלכות יו"ט) ונפסק בשו"ע (סימן תקכ"ט סעיף א') שיש איסור, וכתב המשנ"ב (תקכ"ט ס"ק ה') בשם האליה רבה שלא דוקא אסור אלא הוי רק מצוה. וצריך להבין מדוע הרמב"ם כתב לשון איסור, ומוכח שיש עדיין שייכות לאיסור.

סעודה ליקרא דשבתא

מכל זה מוכח יסוד שבאמת אין זה מחלוקת בדרשא של הפסוקים, אלא הוי כעין 'מסרה הכתוב לחכמים', להגדיר מצות כבוד ועונג שבת. וחז"ל חידשו גדר בסעודת שבת ויום טוב שיהא ניכר בעצם הסעודה שהיא באה לכבוד יום השבת, ולא ארוחת ערב. ולכן מצוה להמנע מסעודה מפלג המנחה, כדי שיהא הסעודה בליל שבת לתיאבון, ויש בזה הידור מצוה. ואף שמבואר ברשב"ם שהוא משום הידור מצוה כדי שיאכל לתיאבון, יש לבאר שהידור זה עצמו מבטא שסעודת שבת הוא סעודה מיוחדת הבאה לכבוד שבת, ואילו היה זה סעודה בעלמא לא היה עניין שיהא לתיאבון.

נמצא שערב פסח וערב שבת הוא אותו שורש, ולכן נוקטת הגמ' הלשון שבערב פסח 'מודה', וטעם החומרא בערב פסח פירש הרשב"ם (צט: ד"ה משום) כיון שיש חיוב דאורייתא לאכול מצה, אבל גם בשבת ויום טוב אף שאין זה אסור מן הדין אולם עדיין מצוה להמנע שרק בפסח שהמצוה הסבר הדבר מבואר בחידושי רבינו דוד (צט: ד"ה אבל הכא) שבפסח החמירו כי התורה צוה להדיא על מעשה אכילה ואם יאכל בערב פסח, תהא אכילת המצה אכילה גסה ולא יצא ידי חובתו, אבל בשבת ויו"ט אינו חייב על האכילה אלא כדי לקיים מצות עונג שבת ויו"ט, ואם אין לו באכילה לא הנאה ולא תענוג אינו חייב בה כלל, דהרי זה כאיסטניס שפטור מאכילה.

כעת מובן לשון הגמ' בערב פסח משום חיובא דמצה 'מודה', כי באמת שורש אחד לשני הדברים. וגם בשבת עדיין יש מצוה למרות שאין זה חיוב מן הדין, ולכן לשון הרמב"ם אסור, כי מצד קיום המצוה כהוגן יש בזה איסור, והבן.

וזה ההבנה במה שפירש הרשב"ם בפירוש הראשון (דף קא. ד"ה אף) דהטעם שצריך קידוש במקום סעודה במקום שאתה קורא לשבת כלומר קרייה דקידוש שם תהא עונג. עוד פירש הרשב"ם הטעם שצריך לכסות את החלות, כי היכי דתיתי סעודה ליקרא דשבתא, שרק אחרי שכבר יקדשו את היום אז יבוא האוכל לפני המסובים, ולכן צריך לכסות את החלות בשעת קידוש כלומר שכעת עדיין אין סועדים.

נמצא שכל הדינים בסוגיות אלו בריש פרק ערבי פסחים יש להם בריח התיכון - גדרי הדין איך לעשות היכר בסעודה, שהוא בא לכבוד שבת ויום טוב. וזה שורש הדין של פורס מפה ומקדש, שכאשר מפסיק ומקדש באמצע הסעודה, מבטא שהסעודה באה לכבוד השבת. ומ"ד מפסיקין סובר שצריך הפסק גמור להראות שאין לזה שייכות לסעודה של ימות החול. ולכן מובן הדימוי כשם שמפסיקין לקידוש כך מפסיקין להבדלה שזה מכריז על השבת מלפניו וזה מכריז עליו ותוחם את השבת מאחוריו.

ולכן באיסטניס יש מידת חסידות להתענות מהבוקר, כי שורש הדין שיהא תאב לסעודה ואף שמצד גדרי הדין מספיק ממנחה, אולם עדיין מידת חסידות יש כאן. ורק אם התחילו אין מפסיקין כיון שאין זה אכילה אסורה.

ובעשיר צריך לעשות היכר מיוחד בכך שאין אוכל ביום ו', וכן את הסעודה בשבת אוכל בשעה אחרת, שבכך ניכר שסעודת שבת אינו כסעודת יום חול. אבל באדם רגיל כבר יש היכר בעצם מה שבשבת אוכל סעודה גדולה וחשובה יותר מימות החול.

כעת מובן מדוע בסעודת מצוה מותר בדיעבד אפילו אחרי זמן מנחה קטנה, דכיון שאין אוכל סתם אלא מכח מצוה נמצא שאין זה סותר לכבוד שבת. ונפק"מ לאכול סעודה שלישית בערב פסח במצה עשירה, שאם הטעם בערב שבת ויו"ט משום שאין זה איסור, אז בערב פסח אסור, אבל אם הטעם משום שסעודת מצוה אינה סותרת לכבוד שבת גם בערב פסח מותר.

רוח נדיבה: כל זה מצד שורת הדין, אך חשוב לדעת שכך הוא גם מצד חלק ההשקפה, כפי שכבר ייסד הג"ד שמשון פינקוס זצ"ל בשיחותיו שצריך לעשות 'עסק' סביב סעודת השבת שלא יהא חלילה בגדר 'ארוחת ערב', מחנכים מדגישים את החובה להיות במצב רוח מרומם, כלשון הזמר מנוחה ושמחה - גרוב מטעמים ורוח נדיבה, שיהא בשמחה בסעודות שבת ולא בכעס ומתח, ואדרבה כך יקיים בהידור כבוד ועונג שבת. ❖